

رفع ابهام درخصوص محاسبه مالیات بر ارث سهام عدالت متوفیان سال ۱۳۹۵ و پس از آن

شماره: ۲۰۰/۹۷/۱۱۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۱۳

بخشنامه

۱۱۴	۹۷	بند (۲) ماده ۱۷	م
مخاطبین / ذینفعان		امور مالیاتی شهر و استان تهران ادارات کل امور مالیاتی	
موضوع		رفع ابهام درخصوص محاسبه مالیات بر ارث سهام عدالت متعلق به متوفیان سال ۱۳۹۵ و پس از آن	
با توجه به سوالات و ابهامات مطرح شده در خصوص نحوه محاسبه مالیات بر ارث سهام عدالت با توجه به مقررات قانون مالیات های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱، بدینوسیله اعلام می دارد:			
از آنجا که مطابق بند (۶) ماده ۱ آیین نامه اجرایی « افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون بر اساس توزیع سهام عدالت » موضوع تصویب نامه شماره ۳۶۲۵۴ هـ ۱۰۴۱۵۹/ت مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۸ هیأت محترم وزیران، سهام عدالت عبارت است از « سهام شرکت واسط (شرکت کارگزاری سهام عدالت) که به شرکت های سرمایه گذاری استانی(سهامی خاص) واگذار می شود.» و نظر به اینکه براساس بند (۲) ماده ۱۷ قانون مالیات- های مستقیم و تبصره (۲) آن، اموال و دارایی هایی که در نتیجه فوت شخص به وراث طبقه اول انتقال می یابد نسبت به سهام و سهم الشرکه و حق تقدم آن ها مشمول مالیاتی به میزان یک و نیم(۱/۵) برابر نرخ های مذکور در تبصره (۱) ماده ۱۴۳ و ماده ۱۴۳ مکرر این قانون طبق مقررات مزبور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث می باشد که نرخ های یاد شده برای وراث طبقات دوم و سوم، به ترتیب دو و چهار برابر خواهد شد؛ بنابراین سهام عدالت از مصادیق بند (۲) ماده ۱۷ قانون مالیات های مستقیم بوده که با توجه به نرخ های مذکور در این بند مالیات متعلق به سهام عدالت برای وراث طبقه اول معادل ۶٪ ارزش اسمی و برای وراث طبقه دوم و سوم به ترتیب دوازده درصد و بیست و چهار درصد ارزش اسمی می باشد .			
سید کامل تقوی نژاد			
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور			
تاریخ اجرا:	مدت اجرا:	مرجع ناظر: دادستانی انتظامی مالیاتی	نحوه ابلاغ: فیزیکی / سیستمی
۱۳۹۵/۰۱/۰۱	مطابق بخشنامه		

آیین نامه اجرایی افزایش ثروت خاتوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون بر اساس توزیع سهام عدالت

تاریخ ثبت ۲۸ آبان ۱۳۸۵

ارگان صادر کننده هیأت وزیران

سازمان مرتبط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره بخشنامه ۳۶۲۵۴ هـ ۱۰۴۱۵۹/ت

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

۱- قانون برنامه چهارم قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳.

۲- ستاد مرکزی: ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت که با هدف برنامه ریزی، هماهنگی و نظارت بفرآیند و اگذاری سهام عدالت به ریاست رئیس جمهور تشکیل می‌گردد.

۳- ستادهای استانی: ستادهای استانی توزیع سهام عدالت که در محدوده یک استان به ریاست استاندار تشکیل می‌گردد و در چارچوب اختیارات محول شده از طرف ستاد مرکزی بفرآیند توزیع سهام در استان نظارت می‌کند.

۴- مشمولین طرح: افرادی که از نظر طبقه بندی درآمدی جزو دو دهک پایین درآمدی محسوب می‌شوند و بنا بر تشخیص ستاد مرکزی واجد اولویت دریافت سهام عدالت هستند.

۵- شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی: شرکتهای تعاونی در هر شهرستان که اعضای آنها همان مشمولین طرح توزیع سهام عدالت در شهرستان مربوط هستند.

۶- سهام عدالت: سهام شرکت واسط (شرکت کارگزاری سهام عدالت) که به شرکتهای سرمایه گذاری استانی (سهامی خاص) واگذار می‌شود.

۷- شرکت سرمایه گذاری استانی (سهامی خاص): شرکت سرمایه گذاری (سهامی خاص) که در هر استان توسط شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی تشکیل می‌شود.

۸- شرکت واسط: شرکت کارگزاری سهام عدالت که نقش آن تبدیل سبد انواع سهام واگذار شده به یک سهم واحد و سپس واگذاری سهام شرکت واسط به شرکتهای سرمایه گذاری استانی و انجام دیگر کارهای اجرایی مرتبط با واگذاری سهام عدالت است.

ماده ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مشمول اجرای بند «ز» ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه خواهد بود و اعمال حق مالکیت دولت در شرکتهای مادر تخصصی (به استثنای شرکتهایی که ریاست مجمع عمومی آن با رئیس جمهوری است) از طریق وزارتخانه یاد شده اعمال می‌شود.

ماده ۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط به بند «ج» سیاستهای کلی ابلاغی مقام معظم رهبری مربوط به اصل چهل و چهار قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و پس از تشکیل شرکت واسط نسبت به واگذاری سهام قابل واگذاری دولتی و متعلق به دولت به شرکت واسط اقدام نماید و متعاقباً نسبت به واگذاری سهام شرکت واسط به شرکتهای سرمایه گذاری استانی (سهامی خاص) به نسبت مشمولین سهام عدالت اقدام نماید.

ماده ۴- اعضای ستاد مرکزی عبارتند از:

الف- رئیس جمهور

ب- وزیر امور اقتصادی و دارایی

ج- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

د- وزیر کشور

هـ - وزیر صنایع و معادن

و- وزیر تعاون

ز- وزیر جهاد کشاورزی

ح - وزیر کار و امور اجتماعی

ط- وزیر دادگستری

ی- وزیر رفاه و تأمین اجتماعی

ک - رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران

ل - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

م - فرمانده نیروی مقاومت بسیج

ن- سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)

س - رئیس سازمان بهزیستی کشور

ع- رئیس دفتر امور مناطق محروم کشور

ف- رئیس سازمان ثبت احوال کشور

ص- رئیس سازمان خصوصی سازی

ماده ۵- اختیارات ستاد مرکزی به شرح زیر است:

الف - واگذاری سهام عدالت با رعایت ماده (۱۴) قانون برنامه سوم، تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم.

ب- تعیین اولویت مشمولین طرح

ج- تعیین اولویت استانها

د- تصویب ضوابط اجرایی و دستورالعملهای لازم.

هـ- تعیین وظایف ستادهای استانی و نظارت بر عملکرد آنها

و- انجام هرگونه اقدامات اجرایی دیگر برای توزیع سهام عدالت در چارچوب این آیین نامه

تبصره ۱- کلیه اختیارات هیأت وزیران در ارتباط با ماده (۱۴) قانون برنامه سوم تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم توسعه، به وزیران عضو ستاد مرکزی موضوع ماده (۴) این تصویب نامه واگذار می شود. ملاک تصمیم گیری در خصوص اختیارات یاد شده موافقت اکثریت وزیران عضو ستاد یاد شده می باشد و مصوبات مزبور در صورت تأیید رئیس جمهور، توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل صدور می باشد.

تبصره ۲- جلسات ستاد مرکزی به ریاست رئیس جمهور برگزار می گردد. در غیاب رئیس جمهور، معاون اول رئیس جمهور به عنوان نایب رئیس، جلسات را اداره می نماید.

تبصره ۳- فرماندهی نیروی مقاومت بسیج، سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)، رئیس سازمان بهزیستی کشور، رئیس دفتر امور مناطق محروم کشور، رئیس سازمان ثبت احوال کشور و رئیس سازمان خصوصی سازی بدون حق رای در جلسه شرکت می نمایند.

تبصره ۴- رئیس سازمان خصوصی سازی به عنوان دبیر ستاد مرکزی تعیین می شود.

ماده ۶- اعضای ستاد استان متناظر با اعضای ستاد مرکزی در سطح استان تعیین می شود. (به استثنای سازمان خصوصی سازی).

تبصره ۱- استاندار به عنوان مقام متناظر رئیس جمهور در استان خواهد بود و جلسات ستاد استان به ریاست

استاندار تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- اعضای ستاد استان که دارای حق رای هستند متناظر با ستاد مرکزی تعیین می‌شوند.

تبصره ۳- رئیس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان به عنوان دبیر ستاد استان تعیین می‌شوند.

ماده ۷- ستاد مرکزی موظف است حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۵ برنامه توزیع مرحله اول سهام عدالت در کلیه استانهای کشور را اجرا نماید.

ماده ۸- میزان واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به شرکت واسط متناسب با امکانات دولت تعیین می‌شود. همچنین میزان واگذاری سهام شرکت واسط به شرکتهای سرمایه گذاری استانی متناسب با تعداد اعضای شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی مربوط تعیین می‌شود.

ماده ۹- حداکثر افراد مورد احتساب در یک خانوار برای توزیع سهام عدالت (۵) نفر است. در صورتی که تعداد خانوار بیش از (۵) نفر باشند، سهام تخصیصی بین همه اعضای خانوار توزیع خواهد شد و از این بابت سهام اضافه تعلق نخواهد گرفت. هر یک از افراد خانوارهای بیش از (۵) نفر، یک عضو مستقل در تعاونی عدالت شهرستانی محسوب می‌شوند (حتی با میزان سهام کمتر)، میزان برخورداری این نوع اعضا از سود تعاونی مناسب با میزان سهام آنها خواهد بود.

ماده ۱۰- نحوه قیمت گذاری سهام شرکتهای مشمول این آیین نامه در خصوص شرکتهای عضو بورس، مطابق قیمت تابلو بورس و عرف حاکم بر عرضه و تقاضای بازار و درخصوص شرکتهای غیر بورسی مطابق آیین نامه اجرایی بند «و» ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم توسعه خواهد بود.

ماده ۱۱- سازمان خصوصی سازی به قائم مقامی سهامداران دولتی موظف است با انعقاد قراردادی با شرکت واسط و شرکتهای سرمایه گذاری استانی (سهامی خاص) که ضمانت اجرایی لازم در آن پیش بینی شده باشد پس از طی دوره تقسیم که حداکثر (۱۰) سال است، متناسب با میزان سود دریافتی از شرکت واسط و بلافاصله پس از آن نسبت به تسویه حساب اقساط سهام واگذاری اقدام کند. بهای سهام موضوع این ماده شامل پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف می‌باشد و اقساط شامل احتساب سودفروش اقساطی نخواهد بود.

ماده ۱۲- به منظور حفظ و تداوم فعالیت بنگاههایی که بخشی از سهام آنها واگذار می‌شود هیأت عالی واگذاری موضوع ماده (۱۲) قانون برنامه سوم تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم از طریق نظارت و کنترل بفرایند واگذاری تدابیری اتخاذ می‌نماید که حداکثر بیست درصد (۲۰٪) سهام هر شرکت خارج از صدر اصل (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صورت بلوک واگذار گردد. سهام یاد شده (بیست درصد) در شرکتهای صدر اصل (۴۴) قانون اساسی در اختیار دولت باقی خواهد ماند.

ماده ۱۳- این آیین نامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا بوده و جایگزین آیین نامه اجرایی افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون براساس توزیع سهام عدالت، موضوع تصویب نامه شماره ۷۳۶۸۳/ت ۳۴۴۸۴ هـ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۷ می‌گردد. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است هر سه ماه یکبار گزارش پیشرفت اجرای آن را به هیأت وزیران ارائه نماید.

شماره: ۲۰۰۱۰/۷۴۹۰

تاریخ: ۱۳۹۷/۶/۱۷

پیوست ندارد

بسمه تعالی

دیوان محاسبات کشور

با صلوات بر محمد و آل محمد

جناب آقای دکتر تقوی نژاد

رئیس محترم سازمان امور مالیاتی کشور

سلام علیکم

احتراماً؛ حسب بررسی‌های به عمل آمده در خصوص نحوه رسیدگی و وصول مالیات بر ارث، موضوع فصل چهارم قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۱ در ادارات امور مالیاتی به استحضار می‌رساند:

۱- به موجب مفاد بند (۲) ماده (۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم نرخ مالیاتی نسبت به سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم آنها (۱۵) برابر نرخ‌های مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۲ مکرر) این قانون طبق مقررات مربوط در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث می‌باشد. در ادارات کل امور مالیاتی به استناد بند (۲) ماده (۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم نرخ (۱۰٪) در خصوص سهام عدالت اعمال می‌گردد.

لازم به ذکر است با توجه به اینکه سهام عدالت، سهام غیر بورسی می‌باشد لذا از نظر این دیوان مشمول تبصره (۱) ماده (۱۴۳) مذکور و نرخ مالیاتی (۶٪) بر مبنای ارزش اسمی سهام می‌باشد (۱۵ برابر ۴٪).
این امر با عنایت به عدم بخشنامه مرتبط با موضوع و با توجه مشخص نبودن نوع شرکت صادر کننده سهام عدالت تأیید و اتخاذ گردیده است.

همچنین چنانکه مستحضرید سهام عدالت در حال حاضر فاقد ارزش روز و غیر قابل معامله در بورس می‌باشد در حالیکه مبنای محاسبه مالیات در اجرای بند (۲) ماده (۱۷) فوق‌الذکر ارزش روز حق‌الامتياز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای (۱) و (۲) ماده مذکور به آنها تصریح نگردیده، می‌باشد.

با عنایت به اینکه رویه مذکور ضایر با فراز ابتدایی اصل پنجاه و یکم قانون اساسی بوده و موجب تضییع حقوق مؤدیان مشمول مالیات بر ارث می‌گردد و با توجه به تسری موضوع در سراسر کشور خواهشمند است دستور فرمایید در خصوص ابهام در تعیین نرخ مشمول مالیات، نقل و انتقال سهام عدالت به نام وراث مراتب مورد بررسی قرار گرفته و نتایج اقدامات به این معاونت منعکس گردد.

صادق منتهی نژاد

معاون حقوقی، مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۰۰۰۰/۷۴۹

تاریخ: ۱۳۹۷/۶/۱۷

پیوست: ندارد.

بررسی

دیوان محاسبات کشور

باسمیت بر محمد و آل محمد
 ۱۳۹۷/۶/۱۷
 ضمیمه سرچشمه
 مع ۹/۴

جناب آقای دکتر تقوی نژاد

رئیس محترم سازمان امور مالیاتی کشور

مهم

اجترافاً حسب بررسی های به عمل آمده در خصوص نحوه رسیدگی و وصول مالیات بر ارب، موضوع فصل چهارم قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ در آذارات امور مالیاتی به استحضار می رساند:

(۱) به موجب ماده (۲) ماده (۱۷) قانون مالیات های مستقیم نرخ مالیاتی نسبت به سهام و سهم الشریکه و حق تقدم آنها (۱۰٪) برابر نرخ های مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۴۲) و ماده (۱۴۳) مکرر) این قانون طبق مقررات مربوط در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت می باشد در آذارات کل امور مالیاتی به استناد بند (۳) ماده (۱۷) قانون مالیات های مستقیم، نرخ (۱۰٪) در خصوص سهام عدالت اعمال می گردد.

لازم به ذکر است با توجه به اینکه سهام عدالت، سهام غیر بورسی می باشد لذا از نظر این دیوان مشمول تبصره (۱) ماده (۱۴۳) مذکور و نرخ مالیاتی (۶٪) بر مبنای ارزش اسمی سهام می باشد (۵٪) برابر (۴٪).

این امر با عنایت به عدم بخشنامه مرتبط یا موضوع و با توجه مشخص نبودن نوع شرکت صادر کننده سهام عدالت تأیید و اتخاذ گردیده است.

همچنین چنانکه مستحضرید سهام عدالت در حال حاضر فاقد ارزش روز و غیر قابل معامله در بورس می باشد در حالیکه مبنای محاسبه مالیات در اجزای بند (۴) ماده (۱۷) فوق الذکر ارزش روز حق الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای (۱) و (۲) ماده مذکور به آنها تصریح گردیده می باشد.

با عنایت به اینکه رویه مذکور مغایر با قرار اجتنابی اصل پنجاه و یکم قانون اساسی بوده و موجب تضییع حقوق مؤدیان مشمول مالیات بر ارب می گردد و با توجه به تسری موضوع در سراسر کشور خواهشمند است دستور فرمایید در خصوص اربان در تعیین نرخ مشمول مالیات نقل و انتقال سهام عدالت به نام وراثت مورد بررسی قرار گرفته و نتایج اقدامات به این معاونت منعکس گردد.

صادق جنتی نژاد

معاون حقوقی مجلس شورای اسلامی